

JURBARKO RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBA

SPRENDIMAS DĖL JURBARKO RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO 2016 METŲ VEIKLOS ATASKAITOS

2017 m. gegužės 25 d. Nr. T2-129
Jurbarkas

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 19 punktu, Jurbarko rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamento, patvirtinto Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2015 m. rugsėjo 24 d. sprendimu Nr. T2-255 „Dėl Jurbarko rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamento patvirtinimo“, 251–253 punktais, Jurbarko rajono savivaldybės taryba **n u s p r e n d ž i a**:

Pritarti Jurbarko rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2016 metų veiklos ataskaitai (pridedama).

Savivaldybės meras

Skirmantas Mockevičius

PRITARTA

Jurbarko rajono savivaldybės tarybos

2017 m. gegužės 25 d. sprendimu Nr. T2-129

JURBARKO RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO 2016 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

1. ĮSTAIGOS TIKSLAI IR PAGRINDINĖS VEIKLOS KRYPTYS

Jurbarko rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras (toliau – Biuras) – savivaldybės biudžetinė įstaiga, turinti juridinio asmens teises, įmonės kodas 303506461. Įsteigtas Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2015 m. lapkričio 27 d. sprendimu Nr. T2-331 „Dėl biudžetinės įstaigos steigimo“. Įstaiga įregistruota juridinių asmenų registre 2015 m. sausio 5 d. Adresas Dariaus ir Girėno g. 120A, Jurbarkas LT-74187. Pagrindinė Biuro veikla – visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų organizavimas ir teikimas fiziniams ir juridiniams asmenims savivaldybės teritorijoje. Biuro finansiniai metai sutampa su kalendoriniais metais.

Misija – gerinti Jurbarko rajono gyventojų sveikatą, skatinant asmeninę ir bendruomeninę atsakomybę už ją.

2016 metais Jurbarko rajono savivaldybėje mokinių visuomenės sveikatos priežiūros, visuomenės sveikatos stiprinimo ir visuomenės sveikatos stebėsenos funkcijos buvo finansuotos iš valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos, skirtos savivaldybės biudžetui Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – SAM) kuruojamoms valstybinėms (valstybės perduotos savivaldybėms) funkcijoms vykdyti. Visos 2016 m. iš šios dotacijos finansuotos priemonės vykdytos vadovaujantis galiojančiais teisės aktais, atsakingų institucijų parengtomis metodinėmis rekomendacijomis, atsižvelgiant į paskutiniųjų metų savivaldybės sveikatos stebėsenos rodiklius, gyventojų gyvenamosios tyrimo rezultatus, pagal galimybes atsižvelgiant į gyventojų, bendruomenių pageidavimus.

Biuro direktorė Diana Griškuvienė įstaigai vadovauja nuo 2015 m. gruodžio 28 d.

Biuro veiklos kryptys:

- Jurbarko rajono savivaldybės gyventojų gyvenamosios ir elgsenos stebėsenos ir jos pokyčių analizė (monitoringas);
- visuomenės sveikatos stiprinimas Jurbarko rajono savivaldybės bendruomenėse, žinių apie sveiką gyvenamąją aplinką ir sveikos gyvenamosios propagavimas;
- traumų ir nelaimingų atsitikimų prevencija;
- asmens higienos formavimas;
- imunoprofilaktika;
- aplinkos sveikatos stiprinimas;
- užkrečiamųjų ligų profilaktika (gripo, pedikuliozės, niežų ir kt.);
- psichikos sveikatos stiprinimas;
- tinkama mityba ir nutukimo prevencija;
- psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencija (narkotinių medžiagų, alkoholio ir tabako gaminių vartojimo);
- fizinio aktyvumo skatinimas (įvairios fizinio aktyvumo formos, tinkančios įvairaus amžiaus gyventojams);
- lėtinių neinfekcinių ligų prevencija (širdies ir kraujagyslių, onkologinių ligų, cukrinio diabeto ir kt.);
- lytiškumo ugdymas;
- motinos ir vaiko sveikatos stiprinimas (paskaitos, fizinio aktyvumo užsiėmimai);

- vaikų ir jaunimo sveikos gyvensenos skatinimas bendrojo lavinimo ugdymo įstaigose;
- visuomenės sveikatos priežiūros specialistų veiklos ugdymo įstaigose koordinavimas;
- sveikatos programų, projektų organizavimas ir įgyvendinimas Jurbarko rajono savivaldybėje;
- metodinės medžiagos Jurbarko rajono gyventojams, susijusios su sveikatinimo veikla, kūrimas ir sklaida;
- bendradarbiavimas su socialiniais partneriais, siekiant gerinti sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą.

Teikiamos paslaugos:

1. Informacijos sklaida savivaldybėje apie sveikatą ir jos išsaugojimą (informavimas).

Paslauga: informacijos sklaida apie sveikatą ir jos išsaugojimą.

Turinys: informacinės medžiagos sklaida apie sveikatą ir jos išsaugojimą įvairioms gyventojų grupėms (pagal amžių, socialinį statusą, rizikos grupes ir kt.).

Sudedamosios dalys: informacijos parengimas ir sklaida pagal poveikio sritis / tikslines grupes.

Būdai ir formos: informacinės medžiagos sklaida per įvairias žiniasklaidos priemones (pranešimai ir straipsniai vietinėje spaudoje), informacijos sklaida per socialinius tinklalapius, leidiniuose ir internete, standai ir kt.

2. Visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) organizavimas ir vykdymas.

Paslauga: visuomenės sveikatos stebėsenos organizavimas ir vykdymas.

Turinys: Biuras vykdo ikimokyklinio ir mokinio amžiaus asmenų sveikatos stebėseną (profilaktinių sveikatos patikrinimų, traumų, susirgimų, užkrečiamųjų ligų) bei atlieka atrankinius Jurbarko rajono savivaldybėje sveikatos tyrimus (sergamumo, nelaimingų atsitikimų ir kt.) pagal prioritetines veiklos sritis.

Sudedamosios dalys: duomenų rinkimas, kaupimas, analizė ir vertinimas.

Būdai ir formos: raštu / žodžiu.

3. Sveikatą stiprinančių renginių organizavimas ir vykdymas.

Paslauga: paskaitų ir praktinių užsiėmimų apie sveikatos išsaugojimą ir stiprinimą organizavimas ir vykdymas.

Turinys: sveikos gyvensenos įgūdžių formavimo organizavimas ir vykdymas (sveika mityba ir nutukimo prevencija, streso valdymas, aplinkos sveikata, psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencija, lytiškumo ugdymas, užkrečiamųjų ligų profilaktika, éduonies profilaktika, traumų ir nelaimingų atsitikimų prevencija, onkologinių ligų prevencija, širdies, kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto profilaktika, šiaurietiško éjimo praktiniai užsiėmimai), kurių metu per teorinius / praktinius užsiėmimus formuojami tam tikros gyventojų grupės sveikos gyvensenos įgūdžiai. Atsižvelgiant į skirtingas gyventojų grupes atitinkamai teikiama ir skirtingo turinio mokymai / teorinė informacija. Dirbama pagal poveikio sritis.

Sudedamosios dalys: paskaitų / praktinių užsiėmimų organizavimas, informacijos paruošimas ir sklaida pagal poveikio sritis / tikslines grupes.

Būdai ir formos: teoriniai / praktiniai mokymai, seminarai, konferencijos, diskusijos ir kt.

2. INFORMACIJA APIE TIKSLŲ ĮGYVENDINIMĄ

2.1. Personalo valdymas

Biuro struktūroje visi darbuotojai tiesiogiai pavaldūs Biuro direktoriui. Padaliniai neįsteigti, tačiau Biuro veiklos pobūdis nulemia savitą personalo veiklos modelį: administracijos darbuotojų ir visuomenės sveikatos specialistų, atsakingų už visuomenės sveikatos stiprinimą, stebėseną ir vaikų

ir jaunimo sveikatos priežiūrą, darbo vietas yra Biure, o mokyklų visuomenės sveikatos priežiūros specialistų – ugdymo įstaigų sveikatos kabinetuose.

2014 m. lapkričio 27 d. Jurbarko rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T2-331 Biure patvirtintas maksimalus 10 etatų skaičius. 2016 m. dirbo 10 asmenų, iš jų: administracijoje – 5 asmenys (direktorė, buhalterė, visuomenės sveikatos stiprinimo bei stebėsenos specialistės, vaikų ir jaunimo visuomenės sveikatos priežiūros specialistė). Visuomenės sveikatos priežiūros specialistės mokyklų aptarnavimui, rajono ugdymo įstaigose vykdė 4 813 mokinių, ugdomų pagal pradinio, pagrindinio, vidurinio, ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, sveikatos priežiūrą.

Biuro specialistams sudarytos sąlygos nuolat kelti kvalifikaciją. 2016 m. kvalifikaciją kėlė visi darbuotojai 14 kartų, įvairiomis temomis: sužalojimų, psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, nutukimo prevencijos, užkrečiamų ligų profilaktikos, sveikatos netolygumų mažinimo, jaunimui palankių sveikatos priežiūros paslaugų diegimo ir kt. Direktorė į komandiruotes Biuro veiklos ir kvalifikacijos kėlimo klausimais vyko 8 kartus.

2.2. Dokumentų valdymas

Per 2016 m. Biure priimti šie vidaus tvarką reguliuojantys dokumentai:

15 įsakymų veiklos klausimais, 51 įsakymas personalo valdymo klausimais, 6 įsakymai komandiruočių klausimais. Gautų dokumentų registre užregistruoti 48 raštai ir 33 darbuotojų prašymai personalo klausimais. Buvo išsiųsta 35 informaciniai, veiklą reguliuojantys dokumentai. Dalyvauta 2 darbo grupėse (Švietimo taryboje bei Narkotikų kontrolės komisijoje).

Patvirtintas 2016 m. dokumentacijos planas, dokumentų registrų sąrašas. Pavirtinti Biure dirbančių specialistų (sveikatos stiprinimo, stebėsenos ir vaikų ir jaunimo sveikatos priežiūros) bei specialistų, vykdančių mokinių sveikatos priežiūrą mokyklose, planai ir ataskaitos.

Biuras nuolat teikia gyventojams privalomuosius sveikatos mokymus. 2016 m. buvo organizuota viso 451 mokymas. 208 privalomieji higienos įgūdžių mokymai ir 243 privalomieji pirmosios pagalbos mokymai.

2016 m. Biure buvo vykdomas neplaninis veiklos, buhalterinės apskaitos organizavimo, finansinių ataskaitų teikimo vertinimo auditas (pradžia 2016-01-27, audito pabaiga 2016-05-25). Auditą vykdė Jurbarko rajono savivaldybės administracijos Centralizuoto vidaus audito skyriaus vedėja R. Vaickienė ir vyriausioji vidaus auditorė A. Samuilienė.

Audito ataskaitoje 2016-06-08 Nr. CVA-1-2 pateiktas įgyvendinimo priemonių planas su 41 rekomendacija dėl Biuro dokumentų tikslinimo, papildymo, pakeitimo, registravimo, patvirtinimo, teisingos buhalterinės apskaitos organizavimo užtikrinimo ir kt. Rekomenduota kreiptis į esamus ir buvusius darbuotojus dėl nepagrįstai panaudotų lėšų, pradėti drausmines procedūras dėl audito metu nustatytų teisės aktų pažeidimų.

Rekomendacijos buvo įvykdytos per nustatytą laiką.

2.3. Parengtos pagrindinės 2016 m. Biuro veiklos ataskaitos:

1. Sveikatos ugdymo ir mokymo 2015 m. ataskaita Nr. 41–1.
2. Jurbarko rajono savivaldybės visuomenės sveikatos specialiosios rėmimo programos projekto „Alkoholio, tabako ir kitų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencija“ ataskaita.
3. Ataskaitos pagal Jurbarko rajono savivaldybės administracijos ir Sveikatos apsaugos ministerijos pasirašytą Valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos, skirtos savivaldybės biudžetui SAM kuruojamoms valstybinėms funkcijoms vykdyti, sutartį: „Jurbarko rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro mokinių visuomenės sveikatos priežiūros, visuomenės sveikatos stiprinimo ir visuomenės sveikatos stebėsenos funkcijų vykdymo Jurbarko rajone 2016 m. ataskaita“; „Mokinių visuomenės sveikatos priežiūros, visuomenės sveikatos stiprinimo ir visuomenės sveikatos stebėsenos funkcijų vertinimo kriterijų ataskaita“; einamųjų biudžetinių metų ketvirčio bei metinė Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ataskaitos forma Nr. 2, patvirtinta Lietuvos

Respublikos finansų ministro 2008 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 1K-465, ir kt. sutartyje nurodytos ataskaitos;

4. 2015 m. Jurbarko rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaita;
5. Jurbarko rajono savivaldybės vykdomų visuomenės Sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimo 2016 metų ataskaita;
6. 2016 metų personalo ataskaita Nr. 3 (sveikata);
7. Viešųjų pirkimų ataskaita;
8. Ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas ugdomų mokinių visuomenės sveikatos priežiūros, visuomenės sveikatos stiprinimo ir visuomenės sveikatos stebėsenos funkcijų vertinimo kriterijai ir jų reikšmės, kitos įvairioms valstybės institucijoms pateiktos ataskaitos.

2.4. Projektinė veikla

2016 m. balandžio 28 d. Biuras pateikė paraišką dalyvauti Jurbarko rajono savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos projekte „Alkoholio, tabako ir kitų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencija“.

Projektas buvo vykdomas rugsėjo–gruodžio mėnesiais. Projekto tikslas buvo ugdyti asmenį, motyvuotą sveikai gyventi, nevartoti alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų. Projekto dalyviai – Jurbarko miesto bei Jurbarko rajono vaikai ir jaunimas iki 18 m.

Jurbarko rajono savivaldybės sveikatos tarybai patvirtinus projektą, Biuras gavo papildomą savivaldybės 1 300 Eur. finansavimą. Už juos buvo įsigyta: akiniai „Neblaivus ir pavojingas“, trys vienetai žaidimų kamuolių „Pagauk visą tiesą apie alkoholį“, trys vienetai žaidimų kamuolių „Pagauk visą tiesą apie narkotikus ir tabaką“, sveikų dantų modelis, rūkančiojo dantų modelis, kanceliarinės priemonės (5 000 vienetų A3 formato reklaminių lapų, 1 000 vienetų A4 formato reklaminių lapų, vienas pakas A3 formato lapų, 30 pakų A4 formato lapų, septyni vienetai raudonos lipnios juostos, 100 vienetų rašiklių prizams).

Priemonės buvo panaudotos įgyvendinant projektą. Spalio mėnesį pradėtas projektas sulaukė didelio susidomėjimo. Spalio mėnesio veiklos: paskaita-praktinis užsiėmimas „Neblaivus ir pavojingas“, paskaita-praktinis užsiėmimas „Pagauk visą tiesą apie alkoholį“ ir akcija „Išsigelbėjimas nuo alkoholio pinklių!“. Lapkričio mėnesio veiklos: paskaita-diskusija „Ką žinau apie žalingą narkotikų poveikį?“, lankstukai, standas „Kur galiu kreiptis pagalbos, jeigu turiu problemų, susijusių su narkotikais?“, paskaita-praktinis užsiėmimas „Pagauk visą tiesą apie tabaką!“, lankstukai, standas „Rūkymo žala mano organizmui“. Projektas užbaigtas protmūšiu „Alkoholis, tabakas ir kitos psichoaktyviosios medžiagos“. Protmūšį sudarė 27 klausimai, susiję su visą laiką vykusia projekto veikla (alkoholio, tabako ir kitų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimu, jų žalingu poveikiu sveikatai ir aplinkai). Rezultatai parodė, jog projekto metu įgytos žinios buvo naudingos. Visi mokiniai lengvai įveikė protmūšio klausimus.

2.5. Visuomenės sveikatos priežiūros priemonės

Biuro administracija ir vaikų ir jaunimo sveikatos priežiūros specialistės, vykdančios sveikatos priežiūrą mokyklose, įgyvendino šias visuomenės sveikatos priežiūros priemones mokyklose. Sveikatos priežiūra mokykloje vykdoma pagal mokyklų sveikatos priežiūros veiklos planus, kurie yra sudedamoji mokyklos metinio veiklos plano dalis. Iš viso Jurbarko rajono mokyklose įvykdyta renginių: paskaitų, pamokų, diskusijų, pokalbių – 518; išleistų standų – 171; konkursų, viktorinų, parodų, varžybų, pranešimų ir kt. – 39; lankstukų, atmintinių, brošiūrų, knygų ir kt. – 69.

2.5.1. Svarbiausių darbų apžvalga

2.5.1.1. Fizinio aktyvumo skatinimas. Jurbarko rajono mokyklose 2016 m. buvo vykdomos paskaitos ir užsiėmimai fizinio aktyvumo tema, kurių tikslas teikti informaciją apie fizinio aktyvumo svarbą, fizinio aktyvumo rūšis, sveikata stiprinančio fizinio aktyvumo rekomendacijas vaikams ir suaugusiems bei fizinio aktyvumo poveikį organizmui. Vykę užsiėmimai Jurbarko rajono mokyklose: Jurbarko rajono Šimkaičių Jono Žemaičio pagrindinėje mokykloje paskaitos „Judėk, kad būtum sveikas“, „Aktyvus poilsis sveikatos šaltinis“, Jurbarko rajono Vadžgirio pagrindinėje mokykloje „Aktyvus poilsis – sveikatos šaltinis“, Jurbarko Naujamiesčio pagrindinėje mokykloje vyko netradicinė pamoka „Rytas su joga“, Jurbarko rajono Smalininkų Lidijos Meškaitytės pagrindinėje mokykloje vyko sporto šventė „Sportuoju aš – sportuoja visa šeima“ ir buvo vykdoma akcija „Sveikatiada – mankštiada“. Jurbarkų darželyje mokykloje ir Rotulių skyriuje vyko sveikatos sporto šventė „Tėtis, mama ir aš sportuojanti šeima“, Jurbarko rajono Serežiaus Stasio Šimkaus mokykloje-daugiafunkciame centre vyko „Rytinė mankšta pradinių klasių mokiniams“. Jurbarko rajono Naujamiesčio pagrindinė mokykla, Skirsnemunės Jurgio Baltrušaičio pagrindinė mokykla ir Raudonės pagrindinė mokykla dalyvavo Lietuvos pradinių klasių mokinių akcijoje „Apibėk mokyklą“.

2.5.1.2. Žalingų įpročių prevencija. Jurbarko rajono mokyklose 2016 m. vyko paskaitos narkotikų, alkoholio ir tabako prevencijos temomis, buvo dalijami lankstukai, išleisti standai bei kitos informacinės priemonės, kurių tikslas – motyvuoti mokyklinio amžiaus vaikus padidinti informatyvumą apie ŽIV / AIDS, pagerinti švietimo prevenciją narkotikų profilaktikos klausimais, šviesti jaunimą tabako ir alkoholio tema, jų žalingumą, poveikį sveikatai. 2016 m. buvo vykdoma akcija „Obuolys vietoj cigaretės“.

2.5.1.3. Psichinės sveikatos stiprinimas. Jurbarko rajono mokyklose 2016 m. buvo vykdomos paskaitos ar išleisti standai tema – „Savaitė be patyčių“, kurių tikslas – padėti atpažinti bei sumažinti patyčių atvejus mokyklos bendruomenėje, aptarti dažniausiai pasitaikančias patyčių vietas, konkrečiais pavyzdžiais parodyti, kaip galima išvengti patyčių ir išsiaiškinti, kur galima kreiptis pagalbos patyrus patyčias. Jurbarko Naujamiesčio pagrindinėje mokykloje vyko diskusija skirta Gyvybės dienai paminėti, Jurbarko Antano Giedraičio-Giedriaus gimnazijoje buvo vykdoma akcija „Pasaulinė savižudybių prevencijos diena“.

2.5.1.4. Lytinės brandos lavinimas. Jurbarko rajono mokyklose 2016 m. buvo skaitomos paskaitos, vyko diskusijos lytiškumo temomis, kurių tikslas pagal subrendimą vaikus ugdyti, šviesti lytiškumo klausimais.

2.5.1.5. Sveikatos stiprinimas, sveikos gyvensenos skatinimas. 2016 metais Jurbarko rajono mokyklose buvo vykdomos paskaitos, diskusijos, konkursai, akcijos, viktorinos ir kiti renginiai, išleista stendinė medžiaga bei lankstukai sveikos gyvensenos ir sveikos mitybos temomis, kurių tikslas – mokyti vaikus sveikos gyvensenos principų, sveikai maitintis.

Jurbarko rajono moksleiviai dalyvavo Biuro organizuotame konkurse „Sveikas maistas – sveikas vaikas“, kurio tikslas skatinti vaikų domėjimąsi sveika mityba. Konkurso dalyviai pasitelkdami kūrybą piešiniuose įvairiausiais būdais išreiškė konkurso tematiką.

Jurbarko rajono moksleiviai dalyvavo Jurbarko rajono savivaldybės Biuro organizuotame šūkių konkurse, kuriame moksleiviai kūrė šūkius sveikos gyvensenos tema.

Jurbarko Vytauto Didžiojo pagrindinės mokyklos moksleiviai dalyvavo Konkurse „Sveikuolių sveikuoliai“, II etape, kuris vyko Gargžduose. Konkurso tikslas – ugdyti vaikų ir mokinių gebėjimus saugoti ir stiprinti savo ir kitų sveikata.

2.5.1.6. Užkrečiamųjų ligų profilaktika ir kontrolė. Jurbarko rajono mokyklose 2016 m. vyko paskaitos, išleisti standai, lankstukai užkrečiamųjų ligų profilaktikos temomis, kurių tikslas – šviesti vaikus užkrečiamųjų ligų sukėlėjų tema, apie jų plitimo būdus, profilaktiką ir gydymą.

2.5.1.7. Sveikatos sauga. Tuberkuliozės profilaktikai – Jurbarko rajono mokyklose 2016 m. vyko paskaitos, diskusijos, buvo paruošti standai, lankstukai Pasaulinės tuberkuliozės dienos proga, kurių tikslas – kuo plačiau informuoti vaikus ir jaunimą apie šią pavojingą ligą.

2.5.1.8. Sveikos mitybos skatinimo prevencija. 2016 m. buvo skaitomos paskaitos, vedami praktiniai užsiėmimai pirmosios pagalbos temomis. Tikslas – išmokyti vaikus ir jaunimą suteikti pirmąją pagalbą įvykus nelaimingam atsitikimui. Buvo skaitomos paskaitos, išleisti leidiniai apie saugaus elgesio taisykles.

2.6. Savivaldybės visuomenės sveikatos stebėseną (monitoringas)

Visuomenės sveikatos stebėseną įgyvendinama vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ patvirtintais nuostatais. Stebėseną vykdoma, siekiant gauti išsamią informaciją apie savivaldybių teritorijų visuomenės sveikatos būklę ir remiantis objektyvia informacija planuoti bei įgyvendinti prevencines priemones.

Visuomenės sveikatos stebėsenos specialistė vykde demografinės situacijos, sveikatos būklės, sergamumo, mirtingumo, sveikatos priežiūros išteklių, mokinių sveikatos, socialinės ekonominės būklės, aplinkos rodiklių stebėseną. Rodikliai lyginami su Lietuvos rodikliais. Stebėtų rodiklių skaičius – 15, parengta 1 stebėsenos ataskaita. Vykdyta Jurbarko rajono bendrojo lavinimo mokyklų mokinių sveikatos rodiklių stebėseną pagal Vaiko sveikatos pažymą (Nr. 027-1/a).

1 lentelė. Visuomenės sveikatos stebėsenos vykdymas

Vertinimo kriterijų pavadinimas	Vertinimo kriterijaus planinė reikšmė (vien.)	Vertinimo kriterijaus įvykdymas (vien.)	Vertinimo kriterijaus įvykdymas (proc.)
Savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių skaičius (vienetais)	15	15	100
Stebėsenos ataskaitos ir pasiūlymų dėl gyventojų sveikatos būklės gerinimo rengimas	1	1	100
Duomenų suvestinių, tyrimų rengimas ir teikimas valstybės ir savivaldybės institucijoms, darbo grupėms, duomenų teikėjams, visuomenės informavimo priemonėms	1	1	100
Informacijos apie visuomenės sveikatos stebėsenos rezultatus viešinimas	6	6	100

2.7. Visuomenės sveikatos stiprinimas

Visuomenės sveikatos stiprinimo specialistė, atsakinga už visuomenės sveikatos stiprinimą teikė visuomenės sveikatos stiprinimo paslaugas: organizavo ir vykde sveikatos stiprinimo renginius, teikė konsultacijas ir rengė, platino informacinę medžiagą apie sveikatą.

2.7.1. Svarbiausių darbų apžvalga

2.7.1.1. Širdies ir kraujagyslių programos vykdymas. Programa buvo vykdoma visus 2016 metus. Joje dalyvavo viešosios įstaigos Jurbarko rajono pirminis sveikatos priežiūros centras, Viešvilės ambulatorija, Šimkaičių ambulatorija. Šios įstaigos Biurui siuntė sąrašus asmenų, sutikusių dalyvauti programoje su pirminiais cholesterolio matavimo duomenimis. Vėliau šie asmenys buvo kviečiami į Biuro vykdomus užsiėmimus: paskaitas-diskusijas, užsiėmimus su kineziterapeutu.

2.7.1.2. Sveikatos stiprinimas, sveikos gyvensenos skatinimas. 2016 m. balandžio 29–30 dienomis Biuras dalyvavo „Jurbarko miesto ir verslo dienos 2016“. Biuro specialistai, prisidėdami prie miesto šventės organizavimo, balandžio 30 dienos rytą kvietė pradėti su smagia mankšta „Būk sveikas ir žvalus“, kurią vedė trenerė Aušra Rukšnienė. Mankštoje galėjo dalyvauti visi norintys.

Miesto centre vykusioje mugėje Biuro specialistai miesto žmonėms nemokamai atliko kūno masės analizę, matavo arterinį kraujo spaudimą. Kūno masės ir riebalų analizatoriumi žmonėms buvo atliktas bazinis medžiagų apykaitos įvertinimas, kūno riebalų, kūno skysčių kiekis ir nustatytas metabolinis amžius.

Visi norintys galėjo dalyvauti viktorinoje ir laimėti prizų, tereikėjo teisingai atsakyti į atsitiktinai ištrauktą klausimą, susijusį su sveikata. Žmonėms buvo dalinami Biuro parengti lankstukai bei bukletai sveikatinimo temomis.

Visus 2016 metus vyko paskaitos apie sveiką mitybą, pirmąją pagalbą, bendruosius saugos reikalavimus.

2.7.1.3. Fizinio aktyvumo skatinimas. Nuo 2016 m. sausio mėn. iki 2016 m. balandžio mėn. du kartus per savaitę vyko aerobikos treniruotės, kalanetikos mankštos ir mažo intensyvumo mankštos senjorams.

2.7.1.4. Lytiškumo prevencija. Pasaulinei AIDS dienai paminėti Biuras skleidė informaciją apie ŽIV infekcijų atvejus.

2.7.1.5. Alkoholio, tabako ir narkotinių medžiagų vartojimo prevencija. 2016 m. balandžio 28 d. Biuras pateikė paraišką dalyvauti Jurbarko rajono savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos projekte „Alkoholio, tabako ir kitų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencija“.

Projektas buvo vykdomas rugsėjo – gruodžio mėnesiais. Projekto tikslas buvo ugdyti asmenį, motyvuotą sveikai gyventi, nevartoti alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų.

2 lentelė. Visuomenės sveikatos stiprinimo vykdymas

Sveikatos mokymo paslaugų skaičius	83
Dalyvių skaičius	852
Informavimo paslaugų skaičius	32
Konsultavimo paslaugų skaičius	83
Konsultuotų asmenų / institucijų / darbo grupių skaičius	852

2.8. Ryšiai su socialiniais partneriais

Biuras, organizuodamas renginius, akcijas bendradarbiavo su Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centru, Tabako ir narkotikų kontrolės departamentu, Lietuvos biurų asociacijų nariais, Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centru, Jurbarko rajono švietimo centru, bendruomenėmis, Jurbarko rajono mokyklomis, Jurbarko sporto klubais „Pantera“ ir „Energy Gym“. Vykdamas Širdies ir kraujagyslių programą su Jurbarko r. gydymo įstaigomis, Jurbarko rajono senjorų klubais bei kitomis nevyriausybinėmis organizacijomis. Narkotikų prevencijos veikloje bendradarbiavo su Marijampolės apskrities vyriausiojo komisariato Jurbarko rajono policijos komisariato Viešosios policijos skyriaus Prevencijos poskyrio specialiste L. Martinkevičiene. Nuolat buvo bendradarbiaujama su mokyklų vadovais, sveikatos priežiūros ir renginių organizavimo klausimais.

3. PAGRINDINIAI FINANSINIAI RODIKLIAI

Biuro finansiniai metai sutampa su kalendoriniais metais. Jurbarko rajono savivaldybės gyventojų visuomenės sveikatos priežiūros veiklai gautos ir panaudotos lėšos 2016 m. :

- Valstybės biudžeto tikslinės dotacijos lėšos – 102 900 Eur.
- Jurbarko rajono sveikatos priežiūros specialiosios rėmimo programos lėšos – 1 300 Eur.
- Už teikiamas paslaugas Biuras gavo 890 Eur.

3 lentelė. Informacija apie skirtas lėšas

Finansavimas	Skirta lėšų, Eur
Valstybės biudžeto lėšos (pagal SAM sutartį) iš jų:	102900
Darbo užmokesčiui	61900
Socialiniam draudimui (30,98 proc.)	19300
Spaudiniai	200
Komandiruotės	634
Ryšių paslaugos	1490
Kvalifikacijos kėlimas	865
Komunalinės paslaugos	720
Kitos prekės	11013
Kitos paslaugos	6778

4 lentelė. Informacija apie darbo užmokestį

Darbuotojai	Etatai	2016 m. vidutinis mėnesinis darbo užmokestis (neatskaičius mokesčių), Eur.
Direktorius	1	679
Visuomenės sveikatos stiprinimo specialistas	1	578
Buhalteris	0,5	286
Visuomenės sveikatos stebėsenos specialistas	0,5	266
Visuomenės sveikatos priežiūros specialistas (vaikų ir jaunimo sričiai)	0,75	430
Visuomenės sveikatos specialistai, vykdančys sveikatos priežiūrą mokyklose	6,25	498

4. VEIKLOS TOBULINIMO PERSPEKTYVOS

Artimiausios veiklos perspektyvos priklausys nuo turimų finansinių ir žmogiškųjų išteklių. Pagrindinės veiklos tobulinimo perspektyvos yra šios:

- Kelti visuomenės sveikatos Biuro darbuotojų kvalifikaciją, sudaryti sąlygas tobulinti savo bendras kompetencijas bei skatinti darbuotojus lavintis ir tobulėti įvairiapusiškai.
- Gerinti darbuotojų darbo sąlygas bei sukurti motyvacinę sistemą. Darbuotojus skatinti siekiant pagerinti darbuotojų veiklą bei darbo organizavimą.
- Įstaigos vadovui nuolat tobulinti savo vadovavimo įgūdžius.

- Skirti didesnę dėmesį viešųjų ryšių tobulinimui, siekiant informuoti gyventojus apie įstaigą ir jos veiklą.
- Tobulinti įstaigos tarpinstitucinį bendradarbiavimą, siekiant didinti kitų sektorių indėlį į visuomenės sveikatos priežiūrą.
- Aktyvinti suaugusiųjų sveikatos ugdymą, tobulinti mokinių sveikatos priežiūros organizavimą.

4.1. Problemos, su kuriomis susiduriama Biuro veikloje:

- Teisės aktų, reglamentuojančių visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų nomenklatūrą, paslaugų teikimo aprašymą, nebuvimas.
- Visuomenės sveikatos priežiūros veiklai metodikų, kurios būtų pagrįstos mokslu ir praktika, trūkumas.
- Negalima užtikrinti kokybiško sveikatos priežiūros paslaugų teikimo mokyklose dėl didelio mokinių normatyvo, skirto 1 specialisto etatui (pagal šiuo metu galiojančius teisės aktus vienas visuomenės sveikatos priežiūros specialistas, kad jam susidarytų visas vienas darbo krūvio dydžio etatas, turi techniškai aptarnauti miesto vietovėje esančias ugdymo įstaigas. Kadangi nei viena tiek miesto, tiek kaimo ugdymo įstaiga neturi tokio skaičiaus mokinių vienoje įstaigoje, visuomenės sveikatos priežiūros specialistai turi administruoti nuo dviejų iki penkių skirtingų ugdymo įstaigų per savaitę).
- Švietimo sistemoje ir toliau nėra teisiškai įteisinta „sveikatos pamoka“. Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai ir toliau visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas ugdymo įstaigose vykdo kaip neformalųjį sveikatos ugdymą.
- Nėra unifikuotos visuomenės sveikatos priežiūros statistinės ataskaitos, kuria galėtų naudotis visos institucijos. Didelis veiklos planavimo dokumentų ir veiklos ataskaitų skaičius, jų pateikimas įvairioms valstybės institucijoms trukdo vykdyti tiesioginę Biuro veiklą.
- Nepakankamas visuomenės sveikatos svarbos suvokimas bendruomenėje, vykdant prevencinę veiklą.

Direktorė

Diana Griškuvienė